

Yeşim Şenol,
Yusuf Kenan
Çetinoğlu*,
Ayşe Çakıl*,
Burcu Arı*,
Saniye Başak*,
Nazlı Murat*,
Ebru Turgut*,
Utku Çağlayan*,
Büşra Bilim*,
Gizem Açıkgöz*,
Nesrin Erkek*,
Ayşe Akman
Karakaş**

Üniversite Öğrencilerinin Dövme ve "Piercing" Konusunda Bilgi, Tutum ve Davranışları

Knowledge, Attitudes and Behaviour about
Tattoo and Piercing among University Students

Özet

Amaç: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde beş yıl önce özel çalışma modüllerinin uygulanmasına başlanmıştır. "Dövme ve "piercing" gibi deri süsleme sanatları" özel çalışma modülünde, deriyle ilgili temel kavramların öğrenilmesi, bilimsel sunu hazırlanması, deri süslemeleri ile ilgili bilgilendirme, toplumu bilgilendirici broşür hazırlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Açılan özel çalışma modülüne 2008-2009 eğitim öğretim yılında dört öğrenci, 2009-2010 eğitim öğretim yılında ise yedi öğrenci başvurmuştur. Öğrenciler bu konu hakkındaki bilgi gereksinimini ortaya çıkarmak için Tıp Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencilerine "dövme" ve "piercing" ile ilgili anket formu uygulanmıştır. Anket formu ile ortaya çıkan gereksinimler doğrultusunda sunum yapılmış ve hazırlanan broşürleri öğrencilere dağıtılmıştır.

Bulgular: Toplam öğrenciler arasında "dövme ya da piercing" sıklığı %12,3 olarak bulunmuştur (%47,6'sı (n=10) sadece dövme, %42,9'u (n=9) sadece "piercing" ve %9,6'sı (n=2) her ikisi). Tıp Fakültesi öğrencilerinin %6,3, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin %10,5'i, Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin %25,5'i "dövme ya da piercing"inin bulunduğunu belirtmiştir. Tıp Fakültesi öğrencileri diğer fakülte öğrencilerine göre "piercing" ve "dövme" ile ilgili bilgilere daha çok doğru yanıt vermiştir. "Piercing" ya da "dövme" yaptırmaktan en fazla oranda hoşlananlar ise Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileridir. Yine bu öğrencilerin bu uygulamaları en fazla oranda yaptıkları saptanmıştır. Uygulama yaptırılan işlem sonrası komplikasyonlar ile ilgili bilgi seviyelerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

Sonuç: Çalışmamız deri süsleme sanatı ile ilgili bilgilendirilme çalışmalarının yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar kelimeler: Dövme, "piercing", üniversite, öğrenci, tutum, davranış

Abstract

Objective: Special Study Modules were firstly introduced five years ago at Akdeniz University Faculty of Medicine. The learning of basic concepts related with the skin and skin decorative arts, scientific presentations, informational society brochure were aimed in skin decorative arts such as tattoos and piercing, special study module.

Methods: Four students admitted special study module opened in 2008-2009 academic year and 7 students in 2009-2010. Students organized a questionnaire to reveal the need for information on the subject. A questionnaire for tattoo and piercing were applied to students of Faculty of Medicine, Faculty of Fine Arts and the Faculty of Education. Presentation was performed in accordance with the requirements revealed by the questionnaire form and prepared leaflets were distributed to the students.

Results: The prevalence of tattooing and body piercing was 12.3% in all students (n=154). 47.6% (n=10) for only tattoo, 42.9% (n=9) for only piercing, 9.6% (n=2) for both tattoo and piercing). Of the Medical Faculty students, 6.3% reported having both piercing and tattoo; 10.5% of the Faculty of Education students reported having both tattoo and piercing and 25.5% of the Faculty of Fine Arts students reported having both piercing and tattoo. Students of Medical Faculty gave more correct answers about the information of tattoo and piercing. Fine Arts students enjoyed getting tattoo and piercing more than other students and they applied these procedures at the maximum rate. Information levels about complications after the procedures were not adequate among the subjects practiced these applications.

Conclusion: Our study emphasized the necessity of the studies for informing individuals about the art of skin decoration.

Key words: Tattoo, piercing, university, student, attitude, behavior

Akdeniz Üniversitesi Tıp
Fakültesi, Tıp Eğitimi
Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

*Akdeniz Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Antalya, Türkiye

**Akdeniz Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Deri ve Zührevi
Hastalıkları Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye

Yazışma Adresi/ Correspondence:

Yeşim Şenol,
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Tıp Eğitimi Anabilim Dalı,
Antalya, Türkiye
E-posta: yigiter@akdeniz.edu.tr
Geliş Tarihi/Submitted: 25.12.2013
Kabul Tarihi/Accepted: 26.12.2013

@Telif Hakkı 2014 Türk Dermatoloji
Derneği Makale metnine www.
turkdermatolojidergisi.com web
sayfasından ulaşılabilir.

@Copyright 2014 by Turkish Society
of Dermatology - Available on-line
at www.turkdermatolojidergisi.com

Giriş

Güzelleşmenin ve düşüncelerini aktarmanın bir yolu olarak bireyler vücut görünümlerini değiştirmek için dövme ve vücut takıları ("piercing") gibi uygulamalar yaptırmaktadır (1). Bu uygulamalar, güzelliğin bir parçası olsa da, sağlığımız için birtakım riskleri beraberinde taşır. Bunların başında deride kalınlaşmayla birlikte kalıcı izlerin oluşması, infeksiyonlar, alerjiler ve deride kalıcı delik gelişimi gibi deri problemleri gelmektedir (2). Eskiden bu yana çeşitli kültürlerde sık olarak kullanıldığı bilinen vücut süsleme sanatları içerisinde dövme ve "piercing" in, günümüzde gençler arasında oldukça popüler olduğu bildirilmektedir (3). Ancak, bu konuda bölgemize ait veriler olmadığı görülmektedir. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin "dövme" ve "piercing" hakkındaki bilgi, davranış ve tutumlarını saptamak amacıyla planlanmıştır.

Yöntemler

Eğitim Programının Özellikleri

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 2008-2009 eğitim öğretim yılından başlayarak özel çalışma modüllerinin (ÖÇM) uygulanmasına başlanmıştır. Fakültemizde ÖÇM'ler ile tıp eğitiminin ilk iki yılında, öğrencilerin ilgi duydukları alanlarda bağımsız öğrenme becerileri geliştirmeleri, bilimsel metodoloji temel ilkelerini öğrenmeleri ve uygulamaları, bilimsel çalışmaları yazılı, sözlü sunma becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir. Bu etkinlikler programda her hafta yer alan iki saatlik oturumlar şeklinde yıl boyunca devam etmektedir.

"Dövme ve piercing" gibi deri süsleme sanatları ile ilgili açılan ÖÇM'ye 2008-2009 eğitim öğretim yılında dört öğrenci, 2009-2010 eğitim öğretim yılında ise yedi öğrenci başvurmuştur. "Dövme ve piercing" gibi deri süsleme sanatları ÖÇM'sinin amacı;

1. Derinin histolojisi, görevlerinin tanınması, temel histopatolojik kavramların öğrenilmesi
2. Bilimsel sunu hazırlanması
3. Dövme ve "piercing" gibi deri süslemeleri ile ilgili bilgilendirme
4. Toplum bilgilendirici afiş ve broşür hazırlanması.

Araştırma Grubu

Öğrenciler bu konu hakkındaki bilgi gereksinimini ortaya çıkarmak için anket formu düzenlemişlerdir. Tıp Fakültesi (TF), Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF) ve Eğitim Fakültesi (EF) öğrencilerine dövme ve "piercing" ile ilgili anket formu Mart ayı içinde uygulanmıştır. Anket toplama işlemi bir hafta sürmüştür. TF öğrencilerinden 79, EF 20, GSF'den 53 öğrenci çalışmaya katılmıştır. EF ve GSF kontrol grubu olarak alınmıştır. Birinci, ikinci, üçüncü sınıf TF öğrencileri arasından kura ile numaralarının sonu beş ve sekiz ile biten 79 öğrenci örnekleme alınmıştır. Beş ve sekiz rakamları 0-9 sayıları arasından kura yöntemi ile belirlenmiştir. Anket formu ile ortaya çıkan gereksinimleri doğrultusunda sunum yapılmış ve hazırlanan el broşürleri öğrencilere dağıtılmıştır (Resim 1a, 1b).

Anket Formu ve Analizler

Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm öğrencilerin demografik verilerini ve alışkanlıklarını içermektedir. İkinci bölüm "piercing" ve dövme ile ilgili doğru

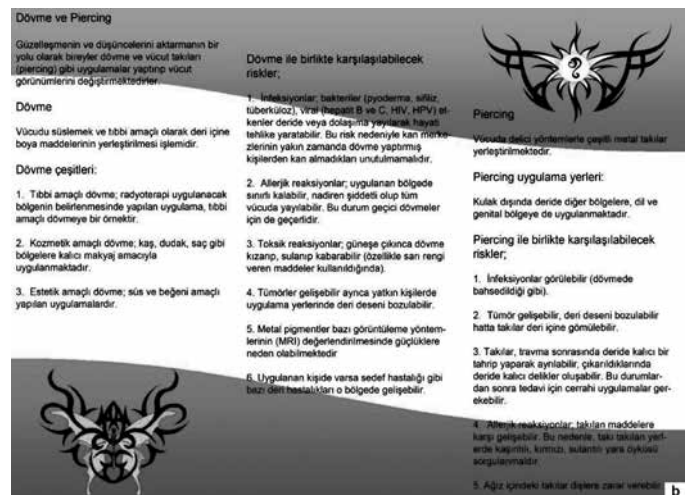
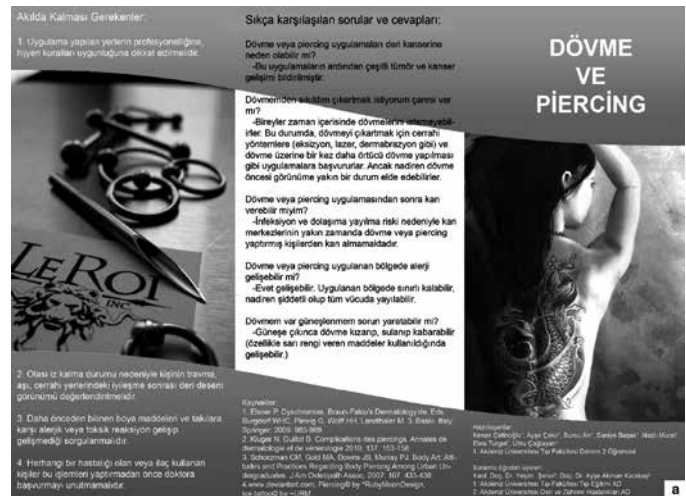
ve yanlış ifadelerin yer aldığı 12 maddeden oluşmaktadır. Son bölümde ise dövme ve "piercing" e ait tutum ve davranışları içeren 17 soru bulunmaktadır. Anket formu yüz yüze toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı tablolara yer verilmiş ve ki-kare testi ve beş ve beşin altında değer bulunan değişkenler için Fisher ki kare testi kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin %55,2'si (n= 85) kadın, %44,8'i (n= 69) erkektir. Öğrencilerin %67,3'ü ilden, %25,2'si ilçeden, %7,5'i ise köyden geldiğini belirtmiştir. Katılımcıların %57,8'inin herhangi bir alışkanlığı bulunmamaktadır. Alışkanlığı olan öğrencilerin belirttikleri maddeler sırayla %26,7 sigara, %11,0 alkol, %1,3 ilaç, %3,2 diğerdır (enerji içecekleri, kahve vb).

*Bilgi Düzeyleri

Fakültele göre öğrencilerin dövme hakkındaki bilgi düzeyleri (Tablo 1) değerlendirildiğinde; 10 maddeden sekiz tanesinde öğrenciler arasında bilgi farklılığı bulunmuştur. Tıp fakültesi öğrencilerinin bilgi seviyesinin diğer fakülte öğrencilerine göre daha iyi olduğu görülmektedir.

Resim 1. Dövme ve piercing el broşürü (a) ön sayfa, (b) arka sayfa

Fakülterle göre öğrencilerin "piercing" hakkındaki bilgi düzeyleri (Tablo 2) değerlendirildiğinde; 10 maddeden yedi tanesinde öğrenciler arasında istatistiksel olarak bilgi farklılığının bulunduğu saptanmıştır. İşlemlerden sonra HIV, hepatit C enfeksiyonunun oluşma riskine GSF öğrencilerin yaklaşık %50'si yanlış yanıtını vermiştir.

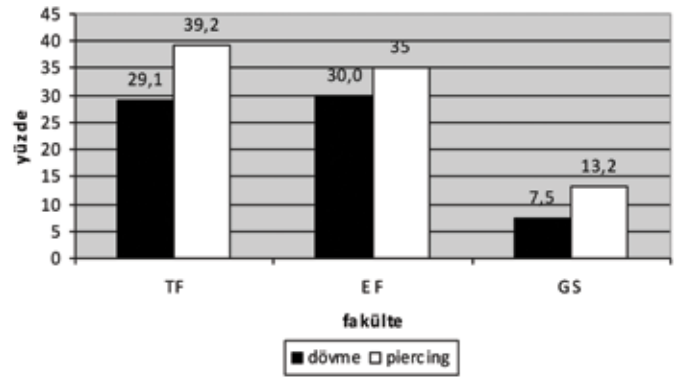
*Tutumları

Fakülterle göre öğrencilerin dövme ve piercing ile ilgili tutum oranları (Grafik 1, 2) değerlendirildiğinde; TF öğrencilerinin %29,1'i, EF öğrencilerinin %30,0'i, GSF öğrencilerinin ise %7,5'i dövme yaptıranlardan hoşlanmadığını belirtmiştir ($p=0,03$). Bizim kültürümüze uygun olmadığını düşünenlerin oranı ise okullara göre sırayla %50,6, %35,0, %15,1 olarak saptandı ($p<0,001$). TF öğrencilerinin %39,2'si, EF öğrencilerinin %35,0'i, GSF öğrencilerinin ise %13,2'si "piercing" yaptıranlardan hoşlanmadığını belirtmiştir ($p=0,005$). Bizim kültürümüze uygun olmadığını düşünenlerin oranı ise okullara göre sırayla %57,0, %55,0, %13,2 ($p=0,001$).

*Yaptıranların Davranışları

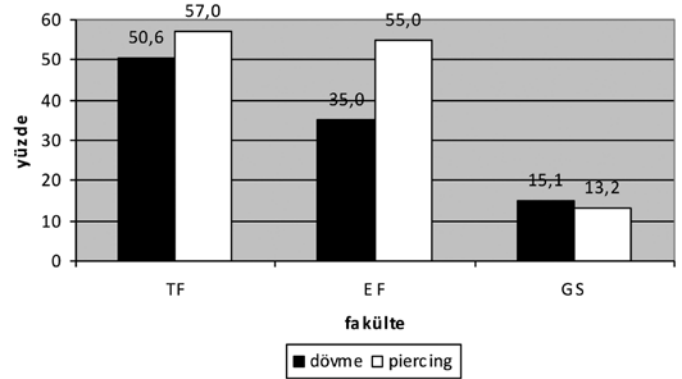
Fakülterle göre öğrencilerde dövme ve "piercing"i bulunanların oranlarının dağılımı değerlendirildiğinde; TF öğrencilerinin %6,3, EF öğrencilerinin %10,5'i, GSF öğrencilerinin %25,5'i "dövme ya da piercing"inin bulunduğunu belirtmiştir. Toplam öğrenciler arasında ise bu oran %12,3'dür. "Dövme ya da piercing" yaptıranların %47,6'sı ($n=10$) sadece "dövme", %42,9'u ($n=9$) sadece "piercing", %9,6'sı ($n=2$) ise hem dövme hem de "piercing" taşıdıklarını belirtmiştir.

Kaç kez yaptırdıkları: Bir kez "Dövme ve/veya piercing" yaptıranların oranı %71,4 ($n=15$), iki kez yaptıranların %19,0 (4), üç kez yaptıranların %4,8 (1), yedi kez yaptıranların ise %4,8'dir. Yaptırılan bölgeler: Dövme yaptıranlardan iki kişi sırtına, bir kişi bacak, kol ve omuzuna, dört kişi bileğine, bir kişi bilek ve omzuna, bir kişi göbeğine, üç kişi koluna yatırdığını belirtmiştir. "Piercing" yaptıran iki öğrenci buruna, bir öğrenci çeneye, iki öğrenci kaş ve dile, üç kişi ise kulağına yaptırdığını belirtmiştir. Kullanılan

Grafik 1. Fakülterle göre öğrencilerin dövme ve piercinge yönelik "yaptıranlardan hoşlanmama" ile ilgili tutum oranları

Ki kare: Dövme için $p=0,003$ farklılığı yaratan GSF, Piercing için $p=0,005$, farklılığı yaratan satır GSF

Grafik 2. Fakülterle göre öğrencilerin dövme ve piercinge yönelik "kültürümüze uygun olmadığını" düşünenlerin dağılımı ile ilgili tutum oranları

Ki kare: Dövme için $p=0,001$ farklılığı yaratan GSF, Piercing için $p=0,001$ farklılığı yaratan GSF

Tablo 1. Fakülterle göre öğrencilerin dövme ile ilgili bilgi düzeyleri (doğru yanıt oranları)

	TF (n=79)	EF (n=20)	GSF (n=53)	
İfadeler	%	%	%	p**
İşlemlerden sonra kanama, morarma gelişebilir	83,5*	40,0	50,9	0,001
İşlemlerden sonra deride enfeksiyon bulaşabilir	91,1	80,0	60,4*	0,001
İşlemlerden sonra gelişen enfeksiyonlar iç organları etkileyebilir	69,6*	30,0	22,6	0,001
İşlemlerden sonra kişiler bir başkasına kan vermemelidir	46,8*	20,0	24,5	0,002
İşlemi yaptıran kişiler bir başkasına organ vermemelidir	24,1*	10,0	9,4	0,031
İşlemlerden sonra HIV, Hepatit C gibi enfeksiyonlar bulaşabilir	88,6	70,0	52,8*	0,000
İşlemlerden sonra kalıcı iz kalabilir	86,1	70,0	66,0*	0,016
Alerji yapabilir	84,8	85,0	64,2*	0,025
Tümör yapabilir	67,1*	45,0	34,0	0,004
İzlerin tedavisi bulunmamaktadır	25,3	10,0	9,4	0,081
Çıkarıldıktan sonra iz kalabilir	73,4	65,0	58,5	0,370

** Ki kare, Fisher ki kare test, * Farklılığı yaratan satır

maddeler: "Dövme ya da piercing" yaptıranlardan üç öğrenci ne kullanıldığını bilmediğini belirtirken, diğer 10 kişi gümüş (1), iğne (4), krem (1), mürekkep (2), organik (1), soğutucu (1) kullanıldığını belirtmiştir. Uygulanan dövme tipi: Öğrencilerden %21,4'ü (n=3) geçici, %78,6'sı (n=11) ise kalıcı dövme yaptırdığını belirtmiştir. Yaptırma nedenleri: "Dövme" yaptıran öğrenciler en çok hoşlarına gittiği için (%38,2), diğer seçenekler sırasıyla kendini ifade etme (%14,8), görsellik (%11,8) ve özgür hissetme (%11,8), özenme (%8,8), beğenilmek (%8,8) ve farklı olmak için (%5,8), içindir. Sorun yaşayıp yaşamadığı: "piercing ve dövme" yaptıran öğrencilerin %50'si sağlık sorunu yaşarken, %25'i toplumsal, %12,5'i aile ile sorun yaşadığını belirtmiştir. Yaptırdıkları yerler: "Piercing" ya da dövme yaptıranların büyük çoğunluğu yaptırma işlemi olarak "dövme ve "piercing" merkezi ya da alışveriş merkezlerini" kullanmıştır (Tablo 3). Uygulanan dövme şekilleri: "Dövme" yaptıranlar içinde %23,1 simge, %23,1'i ise simetrik ve asimetrik simgeleri yaptırdıklarını belirtmiştir.

*Yaptırmamış Olanların Dövme ya da "Piercing" in Kullanım Algıları:

Dövme yaptırmak istiyor musunuz sorusuna evet yanıtı verenler: TF öğrencileri %17,7, EF %11,1 GSF %43,6 oranında olduğu saptanmıştır. TF öğrencilerinin %34'ü, EF öğrencilerinin %60'ı, GSF öğrencilerinin %62,5'i "piercing" ya

da dövmeyi" "hoşuna gitmesi ya da görsellik açısından güzel olduğu için" yaptırabileceğini belirtmiştir.

Dövme yaptırmak istiyor musunuz sorusuna hayır yanıtı verenler: TF öğrencileri %75,9 EF %88,9, GSF %38,2 oranında hayır yanıtını vermiştir. "Dövme" yaptırmak istiyor musunuz sorusuna TF öğrencileri %6,3, EF %0 GSF %18,2 oranında kararsız yanıtını vermiştir. Dövme yaptırmak istemeyenlerin nedenleri: Dövme yaptırmak istemeyenler neden olarak sırasıyla; sağlığa zararlı olabilir (27,5%) hoşuma gitmiyor (%20,6), dini inancıma uymuyor (%14,2), zaman içinde görüntüsü değişiyor (%12,2), ailem istemiyor (%11,3), homoseksüeller tercih ediyor (%8,3) ve meslek edinmemede sorun yaratabilir (55,9) yanıtlarını vermiştir.

*Fakültelere Göre Öğrencilerin Arkadaşları Arasında Dövme ya da "Piercing" in Kullanım Algıları:

Öğrencilerin ifadelerine göre "piercing" ya da dövmenin arkadaşları arasındaki kullanım yaygınlığının oranı TF'de %17,7, EF'de %10,5, GSF'de %72,7'dir (Tablo 4).

Alışkanlıklar ve dövme /piercing yaptırmada istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Piercing ve dövmesi olanlarda alışkanlık sıklığı %68,4 iken, bu oran dövme ve piercingi olmayanlarda %39,4'dür (ki kare: 5,5, p=0,018). Piercing ya da dövmesi olanların alışkanlık sıklığı olmayanlara göre 1,2 kat daha fazladır (1,1-1,4).

Tablo 2. Fakültelere göre öğrencilerin piercing ile ilgili bilgi düzeyleri (doğru yanıt oranları)

	TF (n=79)	EF (n=20)	GSF (n=55)	
İfadeler	%	%	%	p
İşlemlerden sonra kanama, morarma gelişebilir	92,4*	70,0	66,0	0,000
İşlemlerden sonra deride enfeksiyon bulaşabilir	96,2	100,0	71,7*	0,000
İşlemlerden sonra gelişen enfeksiyonlar iç organları etkileyebilir	72,2*	35,0	24,5	0,000
İşlemlerden sonra kişiler bir başkasına kan vermemelidir	50,6*	20,0	28,3	0,006
İşlemi yaptıran kişiler bir başkasına organ vermemelidir	26,6	10,0	11,3	0,049
İşlemlerden sonra HIV, Hepatit C gibi enfeksiyonlar bulaşabilir	92,4	80,0	58,5*	0,000
İşlemlerden sonra kalıcı iz kalabilir	86,1	80,0	71,7	0,126
Alerji yapabilir	89,6	80,0	64,2*	0,004
Tümör yapabilir	44,3	30,0	26,4	0,092
İzlerin tedavisi bulunmamaktadır	27,8	10,0	20,8	0,212
Çıkarıldıktan sonra iz kalabilir	68,4	70,0	66,0	0,937

** Ki kare, Fisher ki kare test, * Farklılığı yaratan satır

Tablo 3. Öğrencilerin Dövme ve "piercing" in yaptırdıkları yerlerin dağılımı

	TF		EF		GSF	
	n	%	n	%	n	%
Hastane	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Özel klinik	2	40,0	0	0,0	0	0,0
Alışveriş merkezi	1	20,0	1	50,0	0	0,0
Dövme ya da "piercing" merkezi	1	20,0	1	50,0	8	57,1
Arkadaşım	0	0,0	0	0,0	6	42,9
Diğer	1	20,0	0	0,0	0	0,0

Tartışma

Çalışmamızda TF öğrencileri diğer fakülte öğrencilerine göre "piercing" ve dövme ile ilgili bilgilere daha çok doğru yanıt vermiştir. Bu durum eğitimleri gereği, daha fazla bilgilerinin olması ile açıklanabilir. TF ve EF öğrencilerinin yaklaşık yarısı "piercing" ya da dövmenin Türk kültürüne uygun olmadığını düşünmektedir. Bu konu kültürel bakış açısının bir yansıması olabilir. "Piercing" ya da dövme yaptırmaktan en fazla oranda hoşlananlar ise GSF öğrencileri olduğu saptanmıştır. Bu kişilerin, uygulamaları, sanat olarak değerlendirmesi ile açıklanabilir (4,5). Yine bu öğrencilerin en fazla oranda "piercing" ya da dövme yaptırmaları, bu konudaki yetkinliklerinin ve hoşlanmalarının bir sonucu olabilir. Quaranta ve ark.'nın İtalya'da Bari Üniversitesi'nde yaptıkları araştırmada, bu uygulamaların yapılmasının ana nedeni olarak estetik görünümle ilgili ilişkili bulunmuştur (1). Daha az oranda ise diğerlerinden farklı olma ve moda olması nedeniyle yaptırıldığı saptanmıştır. Antoszewski ve ark.'nın Polonya'da Lodz şehrinde yaptıkları çalışma da ise kişilerin bireyselliğini vurgulamak ve cinsel cazibeyi arttırmak için bu uygulamaları yaptırıldıkları saptanmıştır (3). Tıp Fakültesi öğrencilerinin çalışmamızdakine benzer şekilde enfeksiyon gelişme riski ile ilgili daha çok bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Bu sonuçların, toplumumuz üniversite öğrencilerinde yaptığımız çalışmamızla benzer nitelikte olduğu görülmektedir.

Bu konuda ülkemizden yapılan ilk araştırma olan Ekinci ve ark.'nın (6) liseye giden öğrencilerde yaptıkları bir çalışmada, dövme sıklığını %4,8, "piercing" sıklığını ise %7 olarak bildirilmiştir. Bu uygulamaları yaptıran öğrencilerin alışkanlıkları incelendiğinde yaptırmayanlara göre alkol, madde ve sigara kullanımının daha yüksek fazla olduğu ve öğrenci başarısının ise daha düşük olduğunu saptamışlardır. Yine bu grupta saldırgan davranışların daha çok olduğu

belirtilmiştir. Bu nedenle de ergenlerde dövme ve "piercing" varlığının ruh sağlığı açısından bir belirteç olabileceği öne sürülmüştür. Bizim çalışma grubumuzda üniversite öğrencilerinde sıklık %12,3'dür. Örneğimizde sıklığının az olmadığı görüldü. Alışkanlıklar değerlendirildiğinde ise bu uygulamaları yaptıranlarda daha fazla kullanıldığı saptandı ve en sık sigara ardından alkol kullanımı gözlemlendi. Bu durum riski davranışları benimseyen öğrencilerin dövme ve piercingi de daha fazla kullandığını düşündürmektedir.

Dövme ve "piercing" yaptıranların davranışları değerlendirildiğinde, çalışmamızın dövmenin ekstremelerde, "piercing" in ise baş bölgesinde daha çok uygulandığı görülmektedir. Bu durum uygulamaların görünür olması ve bu nedenle dikkat çekmek için yapılmış olabileceğini düşündürmektedir.

Uygulamaların daha çok sağlık kurumları dışında belli merkezlerde yapıldığı görülmektedir. Ülkemizde "dövme ve piercing" uygulaması ile ilgili bir kanun bulunmamaktadır. Bu konuda yurtdışında, kalıcı makyaj dahil olmak üzere dövme ve vücut delme işlemleri için teknik unsurları düzenleyen ve kamu sağlığı kanununa iliştirilen yasal düzenlemeler olduğu bilinmektedir (7-9). Bu kararlar, tabancasız ve tabancalı olarak vücut delme ve dövme işlemlerini, teknik düzenlemeleri, uygulayan kişilerin eğitilmeleri ve hijyen koşullarının sağlanmasını içermektedir. Aynı zamanda, işlemin yapılacağı ortamın özellikleri için de ayrı düzenlemeler aranmaktadır. İşlemlere özgü protokoller ile tekrar kullanılabilir malzemelerin sterilizasyon protokolü de kararda belirtilmektedir. Ayrıca, uygulamaların Devlet'in bölge temsilcilerine faaliyetlerini bildirmelerini öngörmektedir (10). Hollanda'da yapılan bir araştırmada, "piercing ve dövmesi" olan kişilerde hepatit B ve C enfeksiyon seroprevalansında artışın olmadığını saptamışlardır (11). Bu durumun kendi toplumlarında dövme, "piercing", kalıcı makyaj stüdyoları için 1987 yılından bu yana hijyen rehberlerinin olması ve bu şartların uygulanmasına bağlı olabileceğini bildirmişlerdir (8). Çalışmamızda uygulamalar sonrasında, kanama, morarma, enfeksiyon vb. gibi işlem sonrası komplikasyonlar ile ilgili bilgi seviyelerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmekte ve yapılan uygulamaların sağlık merkezi dışında kontrolsüz bir şekilde yapıldığı bu nedenle de Ülkemizde yasal düzenlemelere ve toplumun eğitimine ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerimizin vücut sanatları ve tutumları hakkındaki bilgilerini öğrenip değerlendirmenin ardından broşür ile eğitimin gerçekleştirilmesi bu konuda bilinçlendirmeyi sağlamış ve eksiklerimizi görmemizi sağlamıştır. Çalışmamız, vücut süsleme sanatı yaptıracak kişilerin dikkatli karar vermelerini sağlamak ve mevcut durumu iyileştirmek amacıyla bu konuda bilgilendirme çalışmalarının yaygınlaştırılması ve gerekli yasal düzenlemelerin sağlanmasının önemini vurgulamaktadır.

Kaynaklar

1. Quaranta A, Napoli C, Fasano F, et al. Body piercing and tattoos: a survey on young adults' knowledge of the risks and practices in body art. BMC Public Health 2011;11:774.
2. Abiona TC, Balogun JA, Adefuye AS, et al. Body art practices among inmates: Implications for transmission of bloodborne infections. Am J Infect Control 2010;38:121-9.

Tablo 4. Fakültelere göre öğrencilerin arkadaşları arasında dövme ya da "piercing" in kullanım algıları

	TF		EF		GSF	
	n	%	n	%	n	%
Evet	14	17,7	2	10,5	40	72,7
Hayır	60	75,9	16	84,2	6	10,9
Kararsızım	5	6,3	1	5,3	9	16,4

Tablo 5. Dövme yaptırmak istemeyen öğrencilerin nedenleri

	n*	%
Hoşuma gitmiyor	42	20,6
Sağlığıma zararlı olabilir	56	27,5
Dini inancıma uymamakta	29	14,2
Meslek edinmemde sorun yaratabilir	12	5,9
Ailem istemiyor	23	11,3
Homoseksüeller tercih etmekte	17	8,3
Zaman içinde görüntüsü değişmekte	25	12,2
Toplam	204	100

3. Antoszewski B, Sitek A, Fijałkowska M, et al. Tattooing and body piercing--what motivates you to do it ? *Int J Soc Psychiatry* 2010;56:471-9.
4. Goldstein N. Tattoos defined. *Clin Dermatol* 2007;25:417-20.
5. Tiggemann M, Hopkins LA. Tattoos and piercings: bodily expressions of uniqueness? *Body Image* 2011;8:245-50.
6. Ekinci O, Topcuoglu V, Sabuncuoglu O, et al. The association of tattooing/body piercing and psychopathology in adolescents: a community based study from Istanbul. *Community Ment Health J* 2012;48:798-803.
7. Kluger N, Guillot B. Body-piercing complications. *Ann Dermatol Venereol* 2010;137:153-8.
8. Worp J, Boonstra A, Coutinho RA, et al. Tattooing, permanent makeup and piercing in Amsterdam; guidelines, legislation and monitoring. *Euro Surveill* 2006;11:34-6.
9. Heudorf U, Kutzke G, Seng U. Tattooing and body piercing--experiences from public health infection surveillance by a public health office. *Gesundheitswesen* 2000;62:219-24.
10. <http://www.sante-jeunesports.gouv.fr/dossiers/sante/tatouage/tatouage-parefraction-cutanee-percentage.html>.
11. Urbanus AT, van den Hoek A, Boonstra A, et al. People with multiple tattoos and/or piercings are not at increased risk for HBV or HCV in The Netherlands. *PLoS One* 2011;6:24736.